

D.A. CARSON: *Zajatý Kristom* Efezanom 4:1-16

1 Preto vás napomínam ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolani, 2 so všetkou pokorou, miernosťou a trpezlivosťou, znášajte sa navzájom v láske. 3 Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja. 4 Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolani k jednej nádeji svojho povolania. 5 Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, 6 jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých. 7 Každému z nás však bola daná milosť podľa miery Kristovho daru. 8 Preto je povedané: Keď vystúpil na výšiny, zajal zajatcov a ľuďom dal dary. 9 A čo iné znamená „vystúpil“, ako že aj zostúpil do nižších častí zeme? 10 Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil nad všetky nebesia, aby všetko naplnil. 11 A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, 12 aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, 13 až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista. 14 Aby sme už neboli nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocijakého učenia — ľudskou úskočnosťou, chytráctvom a úkladným zväzvaním na blud. 15 Buďme pravdiví v láske, aby sme vo všetkom dorastali v Krista. On je hlava, 16 z neho rastie celé telo, pevne spojené vzájomne sa podporujúcimi kĺbmi a buduje sa v láske podľa toho, ako je dané každej časti.

Začiatok tejto kapitoly je prekvapujúci, však? *Aby sme boli na chválu jeho slávy.* Čím viac o tom rozmýšľate, tým je to úžasnejšie. Má to niekoľko paralel v týchto epištolách. Takýto je život hodný povolania, ktoré ste dostali. Vo Filipanom 1:27 čítame: *Len žite tak, ako to zodpovedá Kristovmu evanjeliu.* V Kolosanom 1:10 Pavol píše: *aby ste žili hodní Pána,* tj. Pána Ježiša. Pre Pavla toto nie sú tri odlišné veci. Každá z nich pomáha definovať ostatné dve.

Život hodný povolania, ktoré ste dostali, je tvoje povolanie ako kresťana. Teda aby si bol hodný Evanjelia, ktoré sa nedá oddeliť od toho, aby sme boli hodní Pána. Povedať niečo také, je takmer trúfalé. Ako vôbec by sme mohli žiť život hodný Ježiša? Už sme však videli, že jazyk synovstva v tejto knihe sa spája s imitáciou – napodobňovaním Boha. Patriť do Božej rodiny, nakoľko je to len pre ľudské bytosti možné: opakovať, imitovať, duplikovať; všetky kvality Boha, okrem tých, ktoré sú pre nás nekomunikovateľné.

Slúžime teda Majstrovi, ktorý opustil nádheru slávy na Otcovej pravici, stal sa človekom a zomrel smrťou odporného zločinca, aby vykúpil vzbúrené stvorenia tak, že sa s nimi zjednotil a prijal ich hriech na seba. A my tu máme žiť život hodný toho?

Pavol ako väzeň Pánov neuhýba, akoby mal nejakú prednosť v tom, že ako väzeň on sám to nemôže. *Preto vás napomínam ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolani.* Dokonca verš 3: *Usilujte sa!* Výzva je vyjadrená vo veršoch 1-2a a obsah výzvy je vysvetlený vo veršoch 2b-3. Výzva v origináli znamená vyvíjať všetko úsilie, takže Pavol znovu bojuje proti uspokojeniu, aby sme všetko nechali na Boha. Máme sa usilovať, aby sme žili život, ktorý je hodný Pána Ježiša. A ako to má konkrétne vyzeráť? *So všetkou pokorou, miernosťou a trpezlivosťou, znášajte sa navzájom v láske. Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja.*

Aby sme túto poslednú výzvu nechápali zle! Text nás nenabáda, aby sme zachovávali pokoj. Sú texty, ktoré to hovoria, ale tento nie je jedným z nich. Tento text nás nabáda, aby sme zachovávali jednotu Ducha zväzkom pokoja, akoby zväzok pokoja bol lanom, ktoré všetkých spája. Je to prostriedok, ktorým sa zachováva jednota Ducha. Inými slovami, snažíme sa disciplinovať sa k pokojným vzťahom práve preto, aby sme mohli zachovávať hlbokú jednotu Ducha. Často drobnými činmi, ktorými to kazíme, keď stratíme nervy, sebakontrolu, prideme o pokoj, o ktorý sa snažíme. A potom jedným pokľznutím jedovatého jazyka zničíme niečo väčšie, totiž jednotu Ducha. V tom prípade nekonáme s láskou a záujmom jeden o druhého. Lenže práve tak sme sa mali usilovať zachovávať jednotu Ducha prostredníctvom zväzku pokoja a žiť tak život, ktorý je hodný Krista, hodný Evanjelia.

Ach, viem, že aby sme vysvetlili, ako imitovať Krista, musíme pamätať, že Kristus, ktorý je opísaný u Matúša 23 hovorí *beda* a vystríha pred pokrytectvom. Ale on je zároveň Kristus, o ktorom je napísané, že neuhasí tlejúci knôt, že plače nad mestom. V našich predstavách vyzerá silný niekedy ako násilník. Imitovanie Krista niekedy znamená byť nepružný, keď on je nepružný, ale vždy pamätať na jeho súcit so zlomenými, ranenými, vinnými, nečistými. To si vyžaduje od Božieho ľudu, aby vynakladali všetko úsilie zachovávať jednotu Ducha prostredníctvom zväzku pokoja. To je podstata Pavlovej výzvy.

Ja však dnes chcem stráviť viac času teologickým ukotvením tejto výzvy, ktorá sa nachádza vo veršoch 4-16. Urobím to v troch krokoch:

1. Kresťanská jednota
2. Kresťanská rôznosť
3. Kresťanská zrelosť

Kresťanská jednota

Boli sme nabádaní k jednote. Apoštol nám preto pripomína Jednotu, ktorá už existuje, ktorú už máme, na ktorej máme budovať. *Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolani k jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.* O každom z týchto krokov by sa dalo povedať veľa, ale dovoľte mi ku každému iba 2-3 poznámky.

Je jedno telo. Pavol však v skutočnosti vytvára v Novej zmluve dve metafory tela. K ich odlišnosti sa dostaneme na konci. V jednej metafore tela kresťania tvoria celé telo. Často, ako napríklad v 1. Korintianom 12, je dôraz na to, ako rozličné časti tela prispievajú k celku, takže celé telo nie je očná guľa, či ľavé ucho alebo palec a podobne. Celé telo funguje tak, že rozličné komponenty prispievajú celku. V takom prípade sa metafora tela týka jednoty, ktorá spája rozličnosť do celku.

Existuje však aj iná metafora tela. Používa to isté slovo, ale jeho opis je trochu iný. V tejto inej metafore tela tvoria kresťania telo od krku dole, a Kristus je hlava. V tejto metafore tela hlava ovláda celé telo tak, ako tomu aj my rozumieme. Podľa toho Kristus je hlavou tela a my sme jeho telom od krku dole. Spolu teda tvoríme jedno telo, ale niet

pochýb, že hlava ovláda každú jednotlivú časť. Tu nejde o rozlišovanie medzi týmito dvomi predstavami. Tu ide jednoducho o to, že Kristus nemá dve, tri, či štyri telá. Ved' predsa 2. kapitola zdôrazňovala, že Židia a pohania tvoria jedno nové ľudstvo. V kapitole 5, kde apoštol hovorí o analógii medzi Kristom a cirkvou a manželom a manželkou, čo je analógiou medzi Hospodinom a starozmluvným Izraelom. Ani v jednom prípade si nechcete predstavovať Krista s dvomi očami či dvomi telami. Ide o jednotu, ktorá všetko spája. Navyše, ako uvidíme na konci, jazyk jedného tela nám pripomína, že Pavlova vízia spásy je korporátna. Ale k tomu sa ešte vrátim. Nie sme len spasení, aby sme boli nechtom. Sme spasení ako časť tohto tela. K tomu sa však dostaneme v 16. verši.

Jeden Duch. Už v prvej kapitole sme videli, že úžasná Božia moc pôsobí skrze nás na chválu jeho slávnej milosti prostredníctvom Ducha. A tento Duch nie je iba zálohou/zárukou nášho dedičstva, ale on je Božou pečaťou na nás, ktorou Boh prehlásil: „Si môj!“ Aj tu sme povzbudzovaní zachovávať jednotu Ducha skrze zväzok pokoja, alebo ako to Pavol píše inde, v 1. Korint'anom 12:13: *Ved' my všetci sme boli pokrstení jedným Duchom v jedno telo.* Tak aj tu je jeden Duch. Takže existuje jedno telo, jeden Duch, ako ste boli povolaní k jednej nádeji. U Pavla je Božie volanie účinné. V synoptických evanjeliách je Božie volanie pozvaním. Tam sa ten výraz používa trochu odlišne. Ježiš hovorí, že mnohí sú povolaní, ale málo je vyvolených. Ale u Pavla ak si bol povolaný, tak si spasený. U Pavla je Božie povolanie účinné. Takže keď hovorí o tých, ktorí boli povolaní, tak hovorí o kresťanoch, o tých, ktorí poznajú Boha, takže boli povolaní k jednej nádeji. Znova tu vidíme pavlovskú triádu: vieru, nádej a lásku. Zároveň vidíme, aké dôležité je zachovávať už teraz všetko, čo očakávame. Formuje to naše smerovanie, naše priority a naše očakávania. Tak si pripomenieme, že tu nie sme iba 3 významné roky z 10. Alebo že tu nie sme dosť dlho nato, aby sme sa len nejako dovliekli do penzie. Sme tu, aby sme sa dívali na všetko v perspektíve 20 či 30 miliárd rokov večnosti – a to je tiež ešte iba úvod. Máme sa dívať na veci v perspektíve večnosti, čím sa zmení všetko, čo tu robíme. Máme nádej vzkriesenia a perspektívu nového neba a zeme, ktoré Pavol nazýva „príbytok spravodlivosti.“ A to je kresťanská nádej. A skutočnosť, na ktorej záleží, je že ty neplánuješ ísť do jedného kúta nového neba a novej zeme a ja do druhého kúta. V novom nebi a novej zemi sa všetci zhromaždíme okolo trónu a táto nádej nás tiež zjednocuje.

Jeden Pán. Týka sa to Pána Ježiša. Ak existuje jeden Pán, potom všetci pod ním sa mu podriaďujú a majú spoločné, že s jedným Pánom stojíme alebo padáme, tak prečo by sme mali porovnávať svoje služby tak ako u Jána 21? On je tým, ktorému sa musíme zodpovedať, ako to Pavol jasne hovorí v 1. Korint'anom 4.

Jedna viera. V tomto kontexte takmer určite nejde o osobnú vieru, ale o podstatu viery ako takej, ktorá je pravdivá. V každej generácii kresťanov sú takí, ktorí si myslia, že doktríny ľudí rozdeľujú. Nová zmluva nám však hovorí niečo iné. Zdôrazňuje, že práve doktríny kresťanov zjednocujú. Rozdeľujú ich iba nepravdivé doktríny. Najmä v novozmluvných listoch kresťanským zborom sme opakovane vyzývaní k tomu, aby sme sa nehašterili o rodokmeňoch a nevedli nekonečné polemiky o tom či onom.

Niektoré dogmatické tvrdenia však rozdeľovať môžu. Zväčša ide o naťahovanie sa s cieľom tromfnúť druhú stranu a dokázať si vlastnú intelektuálnu a teologickú nadradenosť. Správne pochopené doktríny z Písma však zjednocujú. Keď Pavol píše list Filipanom, asi desaťkrát zopakuje, že majú zmýšľať doslova rovnako. Majú zmýšľať rovnako. Neznamená to, že nemôžu byť sami sebou. Očakáva sa od nich len to, že sa budú o jednotu všemožne usilovať, zmocnení Bohom, ktorý sa zjavil v Kristovi a Písmom, ktoré ich učí, ako byť viac jednotní.

Ako mnohí viete, som súčasťou siete evanjelikálnych zborov *Gospel Coalition*. Okrem toho, že naša rada musí bezvýhradne súhlasiť so všetkými Zakladateľskými listinami vrátane Preambuly, pomerne obsiahleho Vyznania viery a Teologickej vízie služby, museli sme sa tiež zaviazat', že medzi nami nebudú žiadne tabuizované témy. Mnohé diskusie vedieme práve na uzavretých zasadnutiach, kde sa nemusíme trápiť nad tým, kto nás počúva. Niekedy nás ako ľudí totiž zväzujú tradície, kritickí ľudia alebo takí, ktorí nedokážu prijať čokoľvek iné ako to, čo odjakživa počúvali.

No kresťanskej jednote nepomáha ani to, keď sa kresťania dohodnú, že sa na niektorých veciach jednoducho nezhodnú a nebudú sa o nich rozprávať. Týmto premýšľaním sa táto skupina stále viac rozširuje, a tak je stále viac a viac ľudí, ktorí sa zhovárajú o menej a menej veciach. Jednota už nie je taká prirodzená a úprimná a mnohými oblasťami sa vôbec nedá zaoberať bez toho, aby sme riskovali, že zraníme iného kresťana, ktorý sa nachádza na opačnej strane skupiny a vníma veci inak ako my.

Núti nás takýto prístup hľadať spoločné stanoviská podľa Písma? Je to skôr recept na katastrofu, prinajlepšom na obmedzené zmýšľanie a život pod neustálou hrozbou, že dôjde k rozdeleniu. Nie, nie, nie! Rázna teológia Písma zjednocuje, a ak sa ľudia v niečom nezhodujú, riešením nie je povedať: „No dobre, veď na tom aj tak až tak veľmi nezáleží!“, ale znovu a znovu trpezlivo, citlivo a s pokorou diskutovať, spoločne študovať a počúvať. Sám Boh vie, že o niektorých záležitostiach kresťania polemizujú už celé stáročia a my ich dnes nevyriešime. Nepodarí sa nám len tak spraviť z pedobaptistu baptistu ani naopak. V princípe by pedobaptisti a baptisti mali byť ochotní rozprávať sa a skúmať, či sa to, v čo veria, zhoduje s tým, čo hovorí Písmo. Ak sa nám nepodarí vyriešiť konkrétne otázky, tak vždy bude niečo, na čom sa nezhodneme.

Na stretnutiach siete evanjelikálnych zborov venujeme obrovské množstvo času rozhovorom na témy, v ktorých sa naše pohľady líšia. Skúmame, či sa zhodujú s tým, čo hovorí Písmo. Za ostatných niekoľko rokov sa mnoho ráz stalo, že členovia rady zmenili svoj postoj, pretože sa v úprimnom duchu kolegiality a pokory spoločne znovu a znovu ponorili do Písma. A to všetko preto, lebo nás apoštol vyzýva k tomu, aby sme zmýšľali rovnako. Prečo? Pretože koniec-koncov je len jedna viera, jedna viera, ktorá bola odovzdaná všetkým svätým. Viem, neznamená to, že teraz budeme všetci so všetkými súhlasiť. Stačí sa začítať do Novej zmluvy a hneď uvidíme, ako rôznorodo vyzerá viera v rozličných kontextoch. Ak však rôzne podoby viery spája jedna myseľ, Božia myseľ, v istom bode sa musia spojiť. Aj keby sme nedospeli k rozumným riešeniam všetkých

záležitostí, kým nepríde nové nebo a nová zem, nech k tomu aspoň smerujeme. Všetkých nás predsa spája jedna viera. Jedna viera *raz navždy odovzdaná svätým*, ako to napísal Júda.

Jeden krst. Možno si poviete: „Tak teraz už rozumiem.“ Jasný, že Jánov krst nie je to isté ako Ježišov krst. Existuje krst vodou, krst Duchom, a celkovo v dejinách cirkvi nachádzame veľmi rôznorodé pohľady na krst. Dokonca ani všetci baptisti sa na krst nepozerajú rovnako, podobne ani pedobaptisti. Rozličné vnímanie krstu majú aj luteráni, katolíci, anglikáni a celkom iné presbyteriáni. Keď je reč o baptistoch, ich doktrín čo sa týka krstu je asi toľko, koľko je ľudí v ich cirkvi. Niektorí kresťania krst považujú za akési druhé štádium – najskôr sa človek obráti, a potom, keď je pripravený, dá sa pokrstiť. Iní ho vnímajú ako krok spojený s členstvom v cirkvi, ďalší ho spájajú iba so znovuzrozením a s členstvom ho vôbec nespájajú, lebo to vnímajú ako niečo samostatné. A tak ďalej, a tak ďalej.

A tu zrazu čítame, že ide o „jeden krst“? Pavol si, samozrejme, uvedomuje, že existuje krst vodou a krst, ktorý sám nazýva „krst Duchom.“ Prečo teda hovorí o jednom krste? Myslím si, že v oboch prípadoch Pavol krst spomína v súvislosti so znovuzrozením. Spomeniem jeden príklad z Ameriky dvadsiateho storočia. Koncom dvadsiatych rokov 20. storočia pôsobil jeden bejzbalista menom Billy Sunday. Pamätajte, že v Amerike je bejzbal pre ľudí asi taký dôležitý, ako futbal pre zvyšok civilizovaného sveta. Takže každý sa zaujíma o bejzbal. Billy Sunday patril medzi bejzbalové hviezdy. Bol veľmi vulgárny, hrubý, oplzlý, často sa predvádzal, no bol výborný športovec. Potom sa obrátil. Krátko nato cestoval po Amerike s veľkým stanom, v ktorom usporadúval masové evanjelizácie. Stále sa trochu predvádzal a bol jedným z tých, ktorí stáli na pódiu a kričali. Jeho kázanie tvorilo z polovice arminiánske evanjelium a z druhej posolstvo o prohibícii alkoholu, pretože práve vtedy sa v Amerike začínala. Veľmi pekné obdobie amerických dejín. Kázal, pozýval ľudí a vyzýval ich, aby prišli dopredu. Niečo podobné ako evanjelizácie Billyho Grahama, akurát o sto rokov skôr. Graham pôsobil v tridsiatych rokoch 20. storočia. Billy Sunday sa stal takým známym, že každý poznal jeho meno a počul o jeho zhromaždeniach. V stanoch bolo naraz aj desať-pätnásťtisíc ľudí a ľudia sa predbiehali, aby sa tam dostali. Čoskoro však prišiel na to, že keď stan postavili na vlhkej pôde a potom, na konci zhromaždenia, pozval ľudí dopredu, zem sa trochu šmýkala. Niektorí sa pošmykli a spadli do blata, čo nebolo veľmi elegantné. Ak však stan postavili na úplne suchej zemi, po ľuďoch ženúcich sa dopredu sa veľmi prášilo, a ponáhľať sa pod pódium cez oblak prachu tiež nebolo ktovieako dôstojné. Preto zaviedol opatrenie, že zakaždým, keď postavili stan a rozostavili stoličky, do uličiek nasypali piliny. Práve vďaka tomu vznikla fráza „vykročiť po pilinách.“ Takže reakciu na výzvu Billyho Sundaya denníky ako napríklad časopis TIME označovali ako „vykročiť po pilinách.“ Toto slovné spojenie sa stalo takým zaužívaným, že ho používali dokonca aj ľudia, ktorí sa obrátili inde, nie na zhromaždeniach Billyho Sundaya. „Kedy si sa obrátil?“ „Á, vieš čo, vykročil som na piliny v tridsiatom druhom v Cincinnati.“ Nebolo to tým, že by si niekto z nich myslel, že veriť v Boha znamená nájsť

chodník vystlaný pilinami a začať po ňom kráčať. Nešlo o nič fyzické. Ale tento výraz sa automaticky spájal s procesom obrátenia. Chápete?

Viem si predstaviť, že v prvom storočí podobný rozhovor vyzeral takto: „A ty si sa kedy obrátil? Kedy si sa stal kresťanom?“ „Ja som bol pokrstený v Korinte v päťdesiatom druhom.“ Akurát, že vtedy ešte takto roky nepočítali. Vidíme, že krst šiel ruka v ruke s obrátením a boli vzájomne tak prepojené, že o nich mohli hovoriť ako o jednom a tom istom. Preto Pavol v istom bode píše, *„Ved' všetci, čo ste boli pokrstení... Krista ste si obliekli.“* Všetci tí, ktorí sa obrátili, si obliekli Krista. Vidíme, že to spája s krstom Duchom. Stačí si znovu prečítať 1. list Korint'anom dvanástu kapitolu od verša 13. Hovorí však aj o krste vodou, ktorý bol taktiež spojený so znovuzrodením. Akonáhle sa ľudia obrátili, boli pokrstení. A keď boli obrátení aj pokrstení, stali sa členmi cirkvi. Neboli to samostatné, oddelené kroky, nemuseli čakať, kým budú dostatočne dobrí alebo zrelí na ďalší krok. Nefungovalo to tak, že najskôr pri obrátení prijali Ježiša za svojho Spasiteľa, neskôr pri krste za svojho Pána a napokon, po istom čase, sa pripojili k jeho cirkvi. Vôbec nie, všetko toto bolo vzájomne prepojené a šlo ruka v ruke s pokáním a vierou v jediného Pána, Ježiša Krista. Ako môžeme Ježiša nazývať Pánom, keď nerobíme, čo nám hovorí? Kázal ľuďom, aby verili a dali sa pokrstiť. Dôsledkom toho šli krst, obrátenie, osobná viera a členstvo v miestnej cirkvi ruka v ruke. Keď teda Pavol hovorí o jednom krste, zrejme tým myslí, že sme všetci boli obrátení. Je len jedno obrátenie. Ján a taktiež Pavol v tomto kontexte používajú výraz „znovu sa narodiť.“ My všetci sme uverili.

Je len jeden Pán, jedna viera, teda jedno vyjadrenie pravdy, jeden krst – všetci sme prešli z neviery do viery, všetci sme vložili svoju dôveru do Ježiša Krista a získali tak dar Ducha a premenenia, veci, ktoré sú už od prvej kapitoly spojené s mocou evanjelia. Týmto evanjeliom nás Boh zachránil. Boh je centrom prvej kapitoly a On sám si nás vyvolil, aby sme žili sväté a nepoškvrnené životy. Stali sme sa jeho deťmi, On nás vykúpil a odpustil naše hriechy, odhalil nám tajomstvo svojej vôle, ktorá bude naplnená na konci vekov. Dáva nám svojho Ducha ako pečať a závdavok nášho dedičstva.

Všetci máme spoločné to, že sme sa obrátili. Jeden krst. *„Jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými skrze všetkých a vo všetkých.“* Tento verš sa dnes vo veľkom cituje medzi kresťanmi, no my sa ani len nepozastavíme nad tým, aké by bolo toto tvrdenie úžasné v kontexte polyteizmu. V kontexte polyteizmu by si nemal byť oddaný len jednému Bohu, pretože existuje množstvo bohov a každý z nich má vlastnú oblasť, ktorej vládne. Takže keď sa vydáš na plavbu po mori, chceš, aby ti stál po boku Neptún, preto obetuješ Neptúnovi. Na túto plavbu si sa ale vydal preto, aby si vystúpil pred rímskym senátom, pretože si hrdina-dobyvateľ a pozvali ťa, aby si im predniesol reč, čo sa vojenským predstaviteľom stávalo často. Keď sa tam doplavíš, uvedomíš si, že si síce vynikajúci vojak, ale nemáš páru o komunikácii, preto musíš obetovať bohu obchodu a vyjednávania, Merkúrovi v rímskom, alebo Hermovi v gréckom prostredí. Nemôžeš teda všetko obetovať Neptúnovi, pretože si nebudeš mať ako získať priazeň boha obchodu. Potom si túto priazeň musíš znásobiť, následne sa ti prestane dariť v ľúbostnom živote

a potrebuješ priazeň bohyně Venuše, a tak to ide ďalej a ďalej. Gréci mali tisíce bohov, podobne ako dnes hinduisti. Nikto ich vlastne nepoznal všetkých, čo zrejme vykresľuje aj 17. kapitola Skutkov apoštolov, kde ľudia stavali oltár neznámemu bohu, len aby náhodou niektorého nevynechali.

No je len jeden Boh. Chápete? Práve to čítame už v Starej zmluve. *„Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.“* Vidíte? Božie prikázania nedávajú zmysel, pokiaľ si neosvojíme monoteizmus. Božia jedinečnosť je to jediné, čo dáva zmysel, a všetko ostatné je modloslužba. Takže v dávnom svete plnom rôznych božstiev, ale aj v súčasnosti, ktorá je plná modloslužby a dobrovoľných modiel, je nesmierne dôležité si pripomínať, že máme jedného Boha, ktorý je Otcom všetkých. *„Jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.“*

Takže toto je kresťanská jednota, ktorú Pavol stručne opisuje, a ktorá zjavne súvisí s výzvou v prvých troch veršoch. Vyzýva nás k tomu, aby sme žili životy hodné povolania, ktorým sme boli povolaní.

Ďalej toto povolanie v skratke vykresľuje. Toto povolanie žiť život hodný evanjelia, ktoré sme prijali skrze Ježiša, máme vykonávať *so všetkou pokorou, miernosťou, znášať sa navzájom v láske a usilovať sa o zachovávanie jednoty ducha vo zväzku pokoja*. Začnime teda tým, že prijmeme túto jednotu za svoju. Práve tá je totiž podstatou nášho kresťanstva. Rozumiete? To je jednota.

Kresťanská rôznosť

Verše 7-13. Rôznosť s veľkým dôrazom na jednotu. Táto minca má teda aj druhú, doplňujúcu stranu, ktorá nám pri toľkom dôraze na jednotu môže unikáť. Podstatu tohto argumentu nájdeme vo veršoch 8 až 10. Načne sa už vo verši 7, jeho jadro nájdeme v citáte zo Starej zmluvy vo verši 8, až sa napokon stručne rozvinie v časti citátu, ktorá je zaznamenaná vo veršoch 9 a 10. Podme si to rozobrať na drobné.

„Každému z nás však,“ nás, teda častiam jedného tela, *„bola daná milosť podľa miery Kristovho daru“*. Tu už vidíme, že hovorí o istej rôznosti. Mohol túto milosť vykresliť z rozličných uhlov pohľadu – na základe rôznej úrovne inteligencie, vzdelania, rozličných typov osobností, darov vodcovstva alebo čohokoľvek iného, ale nech už sa zameriava na akékoľvek rozdiely, na ktoré sa o chvíľu pozrieme, Kristus je tým, ktorý má moc spravodlivo rozdeliť milosť.

To nám pripomína text z 12. kapitoly 1. listu Korint'anom, kde zvrchovaný Duch rozdeľuje duchovné dary. Duchovné dary sú rôzne, ale Pavol tu cituje slová zo Žalmu 68:19: *„Keď vystúpil na výšiny, zajal zajatcov a ľudom dal dary.“* Ak si však túto pasáž zo Žalmu preštudujete, určite vám neunikne, že sa v ňom pôvodne hovorí presný opak. *„Vystúpil si na výsost', zajal si zajatie, vzal si dary medzi ľudmi.“* Pavol však hovorí: *„Keď vystúpil na výšiny, zajal zajatcov a ľudom dal dary.“* Práve tento text je predmetom mnohých nezhôd – Pavol jednoducho prekrúti Starú zmluvu a pokojne zmení význam, aby

si ho prispôsobil. Chce sa uberať istým smerom, a tak to aj robí a pritom tvrdí, že jeho argument vychádza z Písma, aj keď to tak nie je. Nie som si istý, prečo to Pavol urobil, ale niečo tuším.

V Novej zmluve nájdeme mnoho citácií zo Starej zmluvy, ktoré sú v texte dominantné, ale obsahujú tiež odvolávky na niekoľko iných pasáží. Jednou z takých citácií je prvý odkaz na Starú zmluvu v Markovom evanjeliu. Ľudia ich tiež nazývajú zlúčené citácie, pretože nepriamo poukazujú súčasne na dve alebo tri odlišné časti Starej zmluvy. Rozumiete? V Novej zmluve sú takéto odkazy celkom časté. Pozrime sa teraz bližšie na Žalm 68.

Môžeme si všimnúť, že celý Žalm oslavuje Boha a pripomína jeho činy, ktoré urobil v časoch Exodu a putovania po púšti, keď Izraelitom Boh pomohol poraziť ich nepriateľov a rôznymi spôsobmi ich učil. Znovu a znovu zdôrazňuje, že Boh zachraňuje. Napríklad vo verši 21: „*Náš Boh je Boh záchrany, Hospodin, Pán, má východisko zo smrti. Áno, Boh rozdrví hlavu svojim nepriateľom, vlasaté temeno tomu, kto zotráva vo vinách.*” Opis Božieho víťazstva a vyvedenia ľudu z otroctva graduje a napokon máme pred sebou víziu Boha, ktorý svoj ľud zachraňuje tým, že je sám vyvýšený a oslávený ako dobyvateľ, ktorí berie ľudí do svojho zajatia.

Udalosti z knihy Exodus nás vedú k premýšľaniu nad dvomi pasážami o putovaní na púšti, kde sú použité veľmi podobné výrazy, s tým rozdielom, že Boh najskôr ľudí *berie* ako zajatcov a potom ich *dáva* ako dar pre ostatných. Prvá pasáž sa nachádza v 8. kapitole knihy Numeri od verša 5. Nebudem čítať celú pasáž, ale začneme od verša 5. „*Hospodin povedal Mojžišovi: Vyber Léviocov spomedzi Izraelitov a očisti ich!*” Ďalej nasleduje dlhý opis toho, akým spôsobom by mali byť očistení. Pokračujeme veršom 15: „*Len potom sa môžu Léviovci ujať služby pri stane stretávania. Najprv ich teda očisti a ponúkni ako podávanú obeť. Dostal som ich totiž ako dar spomedzi Izraelitov.*” Inými slovami, prichádzajú k Bohu, patria mu, on si ich berie do zajatia. „*Vzal som si ich*“ vypovedá o tom, že Boh na nich nielen mal nárok, on si ich vzal. Rozumiete tomu? Sú oddelení pre Neho, hoci v určitom zmysle všetci Izraeliti patria Bohu, ale Léviovci sú Bohom špeciálne oddelení, on si ich vzal. „*Vzal som si Léviocov*“ sa opakuje znovu vo verši 18: „*Vzal som si Léviocov namiesto všetkých izraelských prvorodených,*“ ďalej vo verši 19: „*Léviocov, ktorých som dostal ako dar, dávam Áronovi.*”

Toto Božie konanie má teda dva rozmery. Berie si ich, berie si Léviocov spomedzi celého Izraela, a následne ich dáva ako dar Áronovi, „*aby spomedzi Izraelitov slúžili pri stane stretávania a konali obrad.*” Alebo znovu v 18. kapitole knihy Numeri v 6. verši čítame: „*Ja som si spomedzi Izraelitov vybral vašich bratov Léviocov ako dar pre vás,*“ takže znovu pozorujeme, že ich vybral a následne ich dáva ako dar pre Izrael, aby pomáhali pri službe Áronovi a veľkňazovi: „*odovzdaní Hospodinovi, aby vykonávali službu pri stane stretávania.*”

Nazdávam sa, že keď Pavol citoval verš 18 zo Žalmu 68 rozumel širšej teológii, ktorá bola už zobrazená v udalostiach Exodu: Boh si pritiahol určitých ľudí k sebe a následne ich dal ako dar. Dal dary celému svojmu ľudu Zmluvy.

Čo to znamená? V Pavlovom chápaní to znamená, že keď Kristus zostúpi ako víťaz nad hrobom a nad smrťou a prehlási „*Daná mi všetka moc na nebi aj na zemi*“, keď si prevezme svoje vlastníctvo ako podrobujúci si Kráľ (podľa 1. listu Korint'anom 15 všetka Božia moc bola daná jemu) potom jednou z jeho úloh ako dobyvateľa, nesmrteľného Kráľa bude vziať ľudí do zajatia. Vezme ľudí do zajatia a potom ich dá ako dar. Rovnako ako zajal Levitov, aby ich dal ako požehnanie Áronovi, celému kňazskému systému pre celú izraelskú zmluvnú komunitu.

Takže, berie nás do zajatia. „Každému z nás,“ čítame vo verši 7. Berie si kresťanov do zajatia nie len pre seba ale presne toho dôvodu, aby ich mohol darovať späť svoje Cirkvi s konkrétnymi darmi milosti, ktoré udelil. Vidíte to? A v tejto spojitosti dary nie sú dané jednotlivým kresťanom. Takýto význam je použitý na iných miestach, napr. v Rim 12, 1Kor 12-14, atď - boli nám dané rozličné *charismata*, rozličné dary milosti. Ale tu sú to ľudia, ktorí sa stávajú zajatcami. A potom sú vrátení späť do ľudu. Nehovorí sa tu, že by boli dostali konkrétne dary milosti. Tento jazyk sa tu nepoužíva. Skôr je to tak, že určitá milosť iba bola daná, keď boli zajatí Kristom. A potom boli darovaní ako dar Cirkvi. Preto v tých najlepších prekladoch znejú nasledujúce verše takto: „A tak sám Kristus dal apoštolov, on dal prorokov, on dal evanjelistov.“ Nedal niektorých ľudí ako prorokov. Nedal niektorým dar proroctva. Nie, v tomto kontexte sú to ľudia, ktorí sú darom. Ich zajatie bolo súčasťou podrobovania a triumfu. Zajal ich a potom ich vydal späť Cirkvi s rôznosťou v prejavoch podľa milosti podľa miery jeho daru. Preto teda sám Kristus dal apoštolov, prorokov, evanjelistov, pastierov, učiteľov. Toto nie sú úplne vzájomne sa vylučujúce dary. Rád by som sa im povenoval detailnejšie, ale nemám na to čas.

Zarážajúce na tomto zozname je, že sú to všetko ľudia s darmi založenými na Slove. Ale sú aj výnimky. Na iných miestach môžeme čítať o dare spravovania, o dare pomáhania, o dare jazykov, o dare činenia zázrakov. Dary, ktoré sa spomínajú tu - nie preto, že to by bol úplný zoznam; nie je to úplný zoznam - sa sústreďujú na jedno. Dary, ktoré sa spomínajú tu, sú ľudia slúžiaci Slovom. Pavol totiž vie kam smeruje so svojou vetou.

Vzal do zajatia konkrétne týchto ľudí (hoci vieme, že zajal aj ostatných a dal ich Cirkvi, existuje toľko veľa rôznych darov) a používa ich ako príklad, pretože vie, že zámerom je vystrojiť ľudí pre dielo služby, aby telo Kristovo bolo budované. A ten najzákladnejší spôsob akým sa toto vystrojovanie deje na stránkach Novej zmluvy je prostredníctvom služby Slova. „*Posväť ich svojou pravdu,*“ znie Ježišova modlitba v tú noc, keď bol zradený. „*Tvoje Slovo je pravda.*“

Takže kazatelia, starší, biskupi v Novej zmluve musia byť schopní vyučovať, sú viazaní na svoju prácu. Nemusia to robiť všetci rovnako. Niektorí sa dokážu prihovoriť celému zidenému ľudu. Iní sú zapojení v službe jeden na jedného, či v malých skupinách, v evanjelizačných skupinách, ktoré študujú Písmo, alebo učia ľudí čítať Bibliu. Tých totálne biblicky negramotných ľudí, ktorí sa práve pridali, možno ešte ani nie sú obrátení, nevedia čo s Bibliou. Tak si s nimi sadnete a čítate niekde v kaviarni, alebo v čajovni, ak to máte radšej. Čítate s nimi Markovo evanjelium. Ak chcete, choďte aj do krčmy. Je to

v poriadku, pokiaľ budete s niekým čítať Bibliu a vyučovať ho Božie Slovo. Je to súčasť služby založenej na Slove. Služba založená na Slove má v Novej zmluve rôznu podobu. Všetky dary, ktoré sú tu spomenuté, sú ľudia, ktorých povolaním je služba založená na Slove s cieľom vystrojovať svätých.

Boh tu teda koná dvomi smermi: svojim víťazstvom berie ľudí do zajatia, aby ich vydal svojej Cirkvi so svojou mierou udelenej milosti so silným zameraním, v tomto kontexte, na službu Slova za účelom (v. 12 a 13) vystrojovania Cirkvi. To je zaujímavé! Pretože cieľom je niečo viac než iba vystrojiť ľudí. Vystrojiť ich služby tak, aby Kristovo telo mohlo byť budované až kým všetci dosiahneme jednotu. Jednotu nie iba na nejakej psychologickéj úrovni. Nie, nie, nie. Počúvajte: *až kým všetci nedospějeme k jednote vo viere a v poznaní Božieho Syna*. Aby sme dosiahli jednotu vo viere, nie v nejakej viere. Aby sme dosiahli jednotu vo viere a v poznaní Božieho Syna, musíme mať učiteľov, ktorí vyučujú *celý Boží zámer*. A tak sa vraciame späť k „jednému Pánovi, jednej viere, jednému krstu,“ ktoré dosahujeme prostredníctvom rôznosti darov. Sú dané Cirkvi tak, že Kristus svojím víťazstvom zajal určitých ľudí s týmito darmi založenými na Slove, aby prostredníctvom nich uskutočnil vystrojovanie svätých za účelom jednej viery, ktorá je podstatou úprimnej jednoty Cirkvi. Je to veľkolepá vízia.

Nakoniec, kresťanská jednota, kresťanská rôznosť a teraz prichádza to, čo ich spája:

Kresťanská zrelosť

Verše 14-16: *„Aby sme už neboli nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocijakého učenia.“* Miera kresťanskej zrelosti neznamena, že sa iba navzájom znášame, alebo že neuhneme zo svojej pozície, lebo sme si osvojili stoický postoj k životu. Nie. Táto úroveň zrelosti, kedy nie sme zmietaní závanom akéhokolvek učenia, ktoré sa objaví, je založená na zrelosti vieroučného presvedčenia. Bez zrelosti vieroučného presvedčenia se vždy otvorenejší pre každý závan hocijakého učenia a v našej generácii sa také závany prehánajú pomerne rýchlo.

Som učiteľom dostatočne dlho, aby som dokázal zachytiť generácie študentov. Prichádzajú približne každých päť rokov. Bolo obdobie, kedy sa hovorilo o *princípe homogénnej jednotky* (pozn. „*homogeneous unit principle*“) – to je spôsob ako sa robí evanjelizácia. A o päť rokov neskôr sa hovorilo o niečom inom. O päť rokov na to je to *Torontské požehnanie*. A o ďalších päť rokov neskôr je to *teológia otvoreného teizmu*. A potom je to nový pohľad na ospravedlnenie. A o ďalších päť rokov.... a tak to pokračuje ďalej a ďalej. Nieže by príležitostne neboli niektoré z nich prínosom. Niekedy omyly v cirkvi sú dôsledkom mlčania cirkvi v niektorých otázkach. Napokon, je tu aj element fetišu. Občas sa objavajú študenti s postojom nafúkancov: my vám ukážeme pravdu, lebo my vieme ako je to správne. To je naozaj škaredé. Čo však nachádzame tu, je masívna vízia služby založenej na Slove, ktorá je spojená s víťaziacim Kristom, ktorí si berie zajatcov a dáva ich Cirkvi ako svoj dar, aby položil základ pre vieru, aby viac neboli náchylní nechať sa zviest' hocjakým vrtochom.

Vy mi ukážte cirkevný zbor, v ktorom sa nikdy nehovorí o Svätom Duchu, v ktorom sa nikdy nehovorí o ľudskej skúsenosti s duchovnom, ktorý zriedka hovorí o ľudských citoch. Ale inak je vieroučne veľmi silná, napr. povedzme v soteriológii. A ja vám ukážem cirkevný zbor, ktorý sa rozdelí v momente ako sa preženie vlna charizmatického hnutia. Na druhej strane, vy my ukážte cirkevný zbor, ktorý zdieľa rovnaký názor na kríž a zmierenie ako predchádzajúci zbor, ale s potešením hovorí o Duchu a má vybudovanú celú teológiu toho, čo Biblia hovorí o Božej milosti. Nemá rozpaky z emocionálnych a afektívnych faktorov (na ktoré sme sa pozerali cez niektoré biblické oddiely včera večer). Je s nimi spriatelený. A ja vám ukážem cirkevný zbor, cez ktorý keď sa preženie najnovšia vlna, zostane nepohnutý. Má pevnú vieroučnú základňu. Vidíte to? Pavol to považuje za určitý druh zrelosti. Keď už nebudeme viac *„nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocijakého učenia — ľudskou úskočnosťou, chytráctvom a úkladným zvádzaním na blud.*

Nie, v protiklade k tomu všetkému, máme hovoriť pravdu v láske. V tomto bode môžeme urobiť inú chybu: byť si takí istí svojou vieroučnou správnosťou, že nebudeme hovoriť pravdivo v láske. Zabudneme napríklad na všetky výzvy pastoračných listov, aby sme jedných presvedčali, iných varovali, správali sa k starším ženám ako k matkám, mladším ženám ako k sestram atď. s miernosťou a vytrvalosťou atď. Byť pravdivý neznamená byť tvrdý a zlý. Na druhej strane, byť láskavý neznamená obetovať dôležitosť pravdy. Namiesto toho máme hovoriť pravdu v láske, aby sme vo všetkom dorastali ako dospievajúce telo do toho, ktorý je hlavou - v Krista. Aký druh metafory tela tu používame? Tu vidíme druhý typ metafory tela, v ktorej cirkev je časťou tela od krku smerom dole. A Kristus je hlavou toho tela. A on ovláda celé telo. A spôsob akým ho ovláda, v tomto kontexte, je presne spôsobom vyjadrenia pravdy evanjelia - zrozumiteľne, múdro. To znamená, že ty aj ja, ak zastávame nejakú úlohu vo vedení cirkvi, sme viazaní vyučovať Božie Slovo. Musíme neustále reflektovať na to, o akých veciach v Biblii sme v poslednom čase nehovorili.

Keď som bol v kazateľskej službe, každých 8-9 mesiacov som si prechádzal index tém v biblickej alebo systematickej teológii. Len som si ich prechádzal. Zabralo mi to možno 5 minút. Nie preto, že by som chcel všetko pokryť, ale preto, lebo mi vystúpili témy, o ktorých som nehovoril. To mi pomohlo určiť, kam som chcel ísť ďalej, akú biblickú knihu som chcel preberať, aké témy som vynechal. Napríklad: kedy naposledy si kázal o pekle? Ako často sa Ježiš zmieňuje o pekle? Sami si domyslíte. Kedy naposledy si hovoril o ospravedlnení vierou? Kedy naposledy si učil o znovuzrození? Kedy naposledy si hovoril o jednote Ducha? Kedy naposledy si hovoril o obeti? Kedy naposledy si hovoril o... atď. Vidíte to? Kedy naposledy si spomenul pokánie a vysvetlil ho podrobne v sérii výkladov biblických textov? Alebo sa nechávame viesť iba tým, čo vidíme, že sa deje vo svete okolo nás?

(Toto sa nahráva, takže sa možno dostanem do problémov, ale aj napriek tomu to poviem.)

Učím na Trinity Evangelical Divinity School. V priebehu rokov sa Trinity stalo pozoruhodným miestom pre rôznorodosť ľudí, ktorým slúžime, pre rôznorodosť pedagogického zboru. Síce sme sa o to neusilovali, ale pred asi desiatimi rokmi sme získali niekoľko ocenení za pozoruhodnú rôznorodosť. A v dôsledku toho začali byť niektorí zamestnanci závislí na tom aké dôležité je byť rôznorodý. Zrazu sa objavilo množstvo literatúry pojednávajúcej o rôznosti. To ma vydesilo. Pretože zrazu sa rôznosť stala takmer rovnako dôležitou ako samotné evanjelium. Mali sme rôznosť, lebo sme mali evanjelium. Potom sme sa začali pýtať: našli ste to v Písme, alebo to máte z toho ocenenia? Máte to z Písma, alebo ste sa stali ozvenou hodnôt tejto kultúry? My nie sme proti oceneniu za rôznosť, len sa usilujeme o evanjelium, pretože evanjelium nás vedie týmto smerom. Zrazu sa začnete usilovať o rôznosť. A krátko na to začína evanjelium ísť bokom. Ako je možné zachovať zrozumiteľnú vieru bez nekompromisnej oddanosti Božiemu sebazjaveniu v Písme. Bez toho, aby si sa stále nedíval ponad plece za tým, čo si musel opustiť. Lebo si niečo mohol prehliadnuť, alebo zo strachu, alebo z túžby byť s ľuďmi fетиšu.

Súčasťou zodpovednosti tých, ktorí majú na starosti celú službu Slovom v cirkvi, aby budovali svätých a jednotu vo viere a v poznaní Božieho Syna a tak sa stali zrelými, aby dosiahli mieru dospelosti, ktorou je plnosť Krista (vyjadrenie analogické k tomu, o ktorom sme čítali včera v kapitole 3; je to ďalší text, ktorý hovorí o kresťanskej dospelosti). Jedným z jeho zámerov je to, aby sme sa stali zodpovední za naše učenie, aby sa Božia cirkev nehojdala hore-dole ako malé deti vo vlnách. Stojíte na pobreží a malé deti sa môžu vln báť. Vezmete ich na ruky, stratia pevnú pôdu pod nohami. Do jazera s nimi vojdete pokojne, ale v mori, keď narazí vlna, náramne sa vystrašia. Len to s nimi tak hádže rovnako ako s ľuďmi, ktorí sa nazývajú kresťanmi no nemajú vieroučné základy. Dokonca sú otvorení nechať sa vtiahnuť všelijakým úkladným zvädzaním na blud. Nie, nie, nie. Alternatíva je oveľa lepšia. Hovoriť *pravdivo v láske, aby sme vo všetkom dorastali v Krista, ktorý je hlavou. Z neho rastie telo, pevne spojené vzájomne sa podporujúcimi kĺbmi a buduje sa v láske podľa toho, ako je dané každej časti*. Rôzne časti robia svoju prácu, lebo boli zajaté Kristom a darované celej cirkvi. Tu je teda obraz spasenia, ktorý nie je individualizmom osamelého jazdca. Sme zachránení DO tela rovnako ako aj Z pút hriechu. Je to záchrana DO tejto slávnej nevesty Kristovej (ďalšia metafora), DO tohto tela Kristovho, kde Kristus je hlavou (iná metafora). Do Kristovho tela, kde rôzne časti tela plnia svoju úlohu (ďalšia metafora). Aby vybudoval tú spoločnú zrelosť a pevnosť, ktorá je možná, lebo Kristus zajal mužov a ženy a daroval ich späť do cirkvi, aby učili celý Boží zámer.

Text je prepisom prednášky D. A. Carsona s názvom *Captured by Christ (Ephesians 4:1-16)*.
Audio nahrávka je dostupná na https://www.podomatic.com/podcasts/liamgarvie/episodes/2012-06-21T04_19_40-07_00

Preložili: Ján Henžel, Kristína Balalová